



Datum

2021-02-05

Diariernr (åberopas)

A667.210/2020

Saknr

201

Samtliga polisregioner och avdelningar
Regeringskansliet
Migrationsverket
Kustbevakningen
Tullverket
Säkerhetspolisen
Transportstyrelsen
Sjöfartsverket
Arbetsstagarorganisationerna
Skyddsorganisationen

Bakgrund

Regeringen har den 17 mars 2020, med anledning av Europeiska rådets och kommissionens uppmaning, beslutat att tillfälligt stoppa icke nödvändiga resor till Sverige från länder utanför EES-området och Schweiz, i syfte att mildra effekterna av coronavirusets utbrott och minska spridningen av covid-19. Beslutet gäller från och med den 19 mars 2020 och till att börja med under 30 dagar. Inreseförbudet har därefter förlängts vid flera tillfällen. **Den 27 augusti meddelade regeringen att inreseförbudet förlängs till och med den 31 oktober. Den 3 februari 2021 beslutade regeringen att införa nya bestämmelser i förordningen. Dessa bestämmelser träder i kraft den 6 februari 2021 och gäller till och med den 31 mars 2021.**

Regeringen har, med stöd av 30 § lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa, i förordningen (2020:127) om tillfälligt inreseförbud till Sverige beslutat föreskrifter om ett tillfälligt inreseförbud till Sverige för att hindra att det virus som orsakar covid-19 förs in i landet eller sprids till andra länder. Förordningen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), utlänningslagen (2005:716) och utlänningsförordningen (2006:97).

Medlemsstaterna har ställt sig bakom en uppmaning från EU-kommissionen att vidta åtgärder för att tillfälligt stoppa icke-nödvändiga resor till EU. Skälet till det är coronavirusets snabba spridning inom EU. Coronaviruset är en internationell angelägenhet som kräver koordinerade åtgärder. Regeringen har därför beslutat att hörsamma uppmaningen och utfärda ett tillfälligt inreseförbud i linje med riktlinjerna. Det innebär att regeringen tillfälligt stoppar icke nödvändiga resor till Sverige från länder utanför Europa, för att hindra spridningen av coronaviruset. Svenska medborgare och utlänningar som omfattas av något av undantagen kommer fortfarande att kunna resa hit.

Förordningen ger utrymme för undantag för flera kategorier av personer. Regeringen har varit tydlig med att exakt vilka avgränsningar som kommer att göras och hur kategorier kommer att definieras är en fråga som kommer att behöva avgöras av Polismyndigheten i det enskilda fallet. **I samband med införandet av nya bestämmelser den 3 februari beslutade regeringen också att införa krav på intyg om utfört negativt covid-19 test inte äldre än 48 timmar från ankomst för de flesta inresande utlänningar, några undantag från detta krav infördes också, se vidare i detta dokument.**

Tillämpliga bestämmelser

I artikel 2.14 i kodexen om Schengengränserna definieras ett hot mot folkhälsan som en sjukdom med epidemisk potential enligt definitionen i Världshälsoorganisationens (WHO) internationella hälsostadga och andra infektionssjukdomar eller smittsamma parasitsjukdomar, om de omfattas av skyddsbestämmelser som är tillämpliga på medlemsstaternas medborgare.

Av 1 kap. 3 § i och bilaga 2 till smittskyddslagen (2004:168) följer att svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) är en samhällsfarlig sjukdom. Genom förordningen (2020:20) om att bestämmelserna i smittskyddslagen om allmänfarliga och samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med 2019-nCoV har regeringen föreskrivit bestämmelserna i smittskyddslagen om sådana allmänfarliga sjukdomar som anges i bilaga 1 och sådana samhällsfarliga sjukdomar som anges i bilaga 2 till lagen ska tillämpas på infektion med 2019-nCoV, som är ett coronavirus. De sjukdomar på vilka bestämmelserna om samhällsfarliga sjukdomar i smittskyddslagen är tillämpliga ska alltid anses utgöra ett internationellt hot mot människors hälsa. Detta framgår av 2 § lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa.

Av 3 § förordningen om tillfälligt inreseförbud till Sverige följer att en utlänning som reser till Sverige från en annan stat än en EES-stat eller Schweiz ska nekas inresa i landet och avvisas.

Första stycket gäller inte för en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Andorra, Monaco, San Marino, Schweiz eller Vatikanstaten.
2. har ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller en annan EU-stat,
3. har uppehållstillstånd i Sverige eller en annan EES-stat, Andorra, Monaco, San Marino, Schweiz eller Vatikanstaten,
4. har nationell visering i Sverige eller nationell visering för längre tid än tre månader i en annan EES-stat, Andorra, Monaco, San Marino, Schweiz eller Vatikanstaten,
5. har en sådan familjeanknytning som anges i 3 a kap. 2 § första stycket eller 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) till en person som omfattas av någon av punkterna 1–4 eller till en svensk medborgare,
6. är medborgare i Förenade kungariket eller familjemedlem till en sådan medborgare, under förutsättning att han eller hon omfattas av artikel 10 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands ut-

träde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (EUT L 29, 31.1.2020, s. 7), eller

7. är bosatt i en sådan stat som anges i bilagan till denna förordning.

Första stycket gäller inte heller för en utlänning som har särskilt angelägna behov eller som ska utföra nödvändiga funktioner i Sverige, till exempel

1. hälso- och sjukvårdspersonal, forskare inom hälso- och sjukvård och personal inom äldreomsorgen,
2. gränsarbetare,
3. säsongarbetare inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsnäring,
4. personal som transporterar gods och annan personal inom transportsektorn,
5. personer som omfattas av 2 kap. 10 § utlänningslagen,
6. personer som arbetar i internationella organisationer eller som är inbjudna av sådana organisationer och vilkas närvaro behövs för organisationernas verksamhet, militär personal **och annan personal inom ramen för internationellt försvarssamarbete**, hjälparbetare och personal inom det civila försvaret,
7. passagerare i transit,
8. personer med trängande familjeskäl,
9. sjömän,
10. personer som är i behov av internationellt skydd eller som har andra humanitära skäl,
11. personer som reser i syfte att studera, och
12. personer som reser i syfte att utföra högkvalificerat arbete, om deras arbetsinsats är nödvändig ur ett ekonomiskt perspektiv och arbetet inte kan skjutas upp eller utföras på distans, däribland personer som ska delta i eller utföra nödvändiga arbetsuppgifter vid internationella elitidrottstävlingar.

Av 3a § framgår att för en utlänning som reser till Sverige ska omfattas av något av undantagen i 3 § andra eller tredje stycket krävs dessutom att utlänningen vid ankomst till Sverige kan uppvisa ett intyg om negativt provsvar från testning för pågående covid-19-infektion som har utförts inom 48 timmar före ankomsten.

Detta gäller dock inte för

1. personer under 18 år,
2. personal som transporterar gods och annan personal inom transportsektorn,
3. sjömän,
4. personer med trängande familjeskäl,
5. personer som är i behov av internationellt skydd eller som har andra humanitära skäl, och
6. personer som har ställning som varaktigt bosatta i Sverige,
7. personer som har uppehållsrätt eller uppehållstillstånd i Sverige,
8. medborgare i Förenade kungariket eller familjemedlem till en sådan medborgare, under förutsättning att han eller hon på grund av uppehåll i Sverige omfattas av artikel 10 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands

utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (EUT L 29, 31.1.2020, s. 7).

Detta innebär att de personkategorier som nämns i punkt 1-8 ovan inte behöver visa upp ett intyg om provsvar från ett negativt covid-19 test inte äldre än 48 timmar.

I 4 § stadgas att avvisning enligt 3 § ska vid tillämpning av utlänningslagen anses motsvara avvisning enligt 8 kap. 2 § utlänningslagen, om utlännen inte är en EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare, eller avvisning enligt 8 kap. 8 § utlänningslagen, om utlännen är en EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare. Ett beslut om avvisning som har meddelats med anledning av denna förordning ska dock upphöra att gälla när beslutet har verkställts eller senast vid den tidpunkt då denna förordning upphör att gälla.

EU-kommissionen har utfärdat ett antal s.k. guidelines gällande medlemsstaternas hantering av inreseförbudet. EU-kommissionens guidelines är inte bindande för Polismyndigheten i vår tillämpning av det svenska inreseförbudet. Vi har dock tagit hänsyn till flertalet av dessa rekommendationer vid upprättandet av tillämpningsanvisningarna.

Vägledning vid tillämpning av förordningen

Inresekontroller enligt kodexen om Schengen gränserna utförs vid gränsövergångsställen bl.a. för att säkerställa att personer kan tillåtas resa in i medlemsstaternas territorium.¹

Genom huvudregeln i förordningen har regeringen gjort bedömningen att samtliga utläningar utgör hot för medlemsstaternas folkhälsa. Av artikel 4 i kodexen om Schengen gränserna framgår att det, i enlighet med de allmänna principerna i unionsrätten, är en grundläggande rättighet att beslut enligt kodexen fattas på individuell grund. **Av 13 kap 10 § utlänningslagen framgår att ett beslut om avvisning ska vara skriftligt samt innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet.**

Inreseförbudet gäller inte svenska medborgare. Det är vidare tillåtet att resa in i Sverige från ett land som ingår i EES samt från Schweiz **såvida man omfattas av något undantag i förordning (2020:1258) om tillfälligt inreseförbud vid resor från EES-stater samt vissa andra stater. För närmare redogörelse kring dessa undantag hänvisas till vägledning/rutin gällande den förordningen.**

Inreseförbudet enligt förordningen gäller således som utgångspunkt för alla utläningar som reser till Sverige från en annan stat än en EES-stat eller Schweiz. Reser utlännen in från annat EES-land eller från Schweiz ska inreseförbudet **i denna förordning** alltså inte tillämpas. Detta gäller oavsett om utlännings ursprungsdestination är ett land utanför EES-området samt Schweiz och det endast varit fråga om transitering i ett EES-land eller i

¹ Artikel 2.11 och 8.1 i kodexen om Schengen gränserna.

Schweiz. Förordningen tar inte heller hänsyn till hur andra EES-länder hantear utlänningens inresa och därmed är det tillräckligt att konstatera att utlänningen rest in med en flight från annat EES-land eller Schweiz för att inreseförbudet **i denna förordning** inte ska tillämpas. Det är viktigt att komma ihåg att följande EES-länder är med i EES men inte i Schengen: Bulgarien, Irland, Kroatien, Storbritannien och Rumänien. Har utlänningen transiterat något av dessa länder sker inresebehandlingen i Schengenområdet först i Sverige. Detta påverkar dock inte det faktum att resan till Sverige företas från ett annat EES-land. Reser utlänningen till Sverige från ett av dessa länder ska inreseförbudet **i denna förordning** alltså inte tillämpas. I detta sammanhang är det värt att notera att förordningen om tillfälligt inreseförbud är ett komplement till Gränskodexen vilket innebär att bestämmelserna i Gränskodexen fortfarande är tillämpliga t ex vid kontroll vid återinförd inre gränskontroll. Inreseförbudet enligt förordningen gäller således som utgångspunkt för alla utlänningar som reser till Sverige från en annan stat än en EES-stat eller Schweiz.

Utlänningar som reser till Sverige från andra stater än EES-området och Schweiz ska nekas inresa i landet och avvisas om inte något av förordningens undantag är tillämpliga. Nytt i och med de ändringar som träder i kraft den 4 juli är att medlemsstaterna har kommit överens om en lista med godkända tredjeländer. Denna lista återfinns som en bilaga till förordningen och tanken är att den ska revideras varannan vecka baserat på smittoläge.

Listan över aktuella länder återfinns på sidan nedan:

<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/granspolisen/sa-paverkas/>

Avvisningar enligt förordningen ska vid tillämpning av utlänningslagen anses motsvara avvisningar 8 kap. 2 och 8 §§ samma lag. Därmed har Polismyndigheten rätt att använda samma kontroll- och tvångsåtgärder som vid verkställandet av sådana avvisningsbeslut. Avvisningar som meddelats med anledning av den tillfälliga förordningen ska upphöra att gälla när beslutet har verkställts eller senast vid den tidpunkt då den tillfälliga förordningen upphör att gälla.

Den viktigaste ändringen som trädde i kraft den 4 juli var att återvända hemrekvisitet i 3 § togs bort. Följaktligen utgick då även 3 a § **som dock i och med ändringarna den 3 februari 2021 åter infördes med annat innehåll som handlar om uppvisande av intyg om provsvar från negativt covid-19 test inte äldre än 48 timmar**. Följande kategorier utlänningar kan således resa in i Sverige oavsett om de har sitt hem här eller inte **de behöver dock i stället kunna visa upp ett intyg om provsvar från negativt covid-19 test inte äldre än 48 timmar såvida de inte omfattas av något av undantaget från detta krav i nya 3a §:**

1. EES-medborgare eller medborgare i Andorra, Monaco, San Marino, Schweiz eller Vatikanstaten
2. Utlänningar med ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller annan EU-stat,
3. Utlänningar med uppehållstillstånd i Sverige eller annan EES-stat, Andorra, Monaco, San Marino, Schweiz eller Vatikanstaten

4. Utlänningar som har nationell visering i Sverige eller nationell visering för längre tid än tre månader i en annan EES-stat, Andorra, Monaco, San Marino, Schweiz eller Vatikanstaten
5. Utlänningar som har en sådan familjeanknytning som anges i 3 a kap. 2 § första stycket eller 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) till en person som omfattas av någon av punkterna 1–4 eller till en svensk medborgare
6. är medborgare i Förenade kungariket eller familjemedlem till en sådan medborgare, under förutsättning att han eller hon omfattas av artikel 10 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (EUT L 29, 31.1.2020, s. 7), eller
7. Utlänningar som är bosatt i en sådan stat som anges i bilagan till denna förordning.

Punkterna 1-4 torde inte medföra några tillämpningsproblem. Punkterna 5, 6 och 7 går igenom nedan.

5. Utlänningar som har en sådan familjeanknytning som anges i 3 a kap. 2 § första stycket eller 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) till en person som omfattas av någon av punkterna 1–4 eller till en svensk medborgare

Punkten 5 innebär att utlänningar med en sådan familjeanknytning som anges i 3 a kap. 2 § första stycket eller 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen till en person som omfattas av någon av punkterna 1–4 eller till en svensk medborgare är undantagen från inreseförbudet. För dessa utlänningar ställs inget krav på att de ska ha ett uppehållstillstånd. Observera dock att detta endast gäller om syftet med den aktuella resan är ett kortare besök. Är syftet med den aktuella resan att bosätta sig i Sverige gäller i vanlig ordning huvudregeln att uppehållstillstånd ska vara beviljat innan inresa. För viseringspliktiga utlänningar krävs i vanlig ordning visering. Familjemedlemmar till såväl svenska medborgare som utlänningar som omfattas av punkt 1-4 är alltså undantagna inreseförbudet, förutsatt att familjemedlemmen omfattas av någon av bestämmelserna i 3 a kap. 2 § första stycket, 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 5 kap. 3 a § utlänningslagen.

De familjeanknytningar som nämns i 3 a kap. 2 § första stycket är följande:

1. Make eller sambo
2. Släkting i rakt nedstigande led om släktingen är beroende av anknytningspersonen för sin försörjning eller är under 21 år.
3. Släkting i rakt uppstigande led om släktingen är beroende av anknytningspersonen för sin försörjning,
4. Annan familjemedlem, om familjemedlemmen i det land som han eller hon har kommit från är beroende av anknytningspersonen för sin försörjning eller ingår dennes hushåll eller om det av allvarliga hälsoskäl absolut krävs att anknytningspersonen personligen tar hand om familjemedlemmen.

Detta innebär bland annat att barn över 21 år och föräldrar till utlänningar som omfattas av punkterna 1-4 samt svenska medborgare är undantagna inreseförbudet om de kan visa att de är beroende av anknytningspersonen för sin försörjning. Som exempel på annan familjemedlem i fjärde punkten nämner lagkommentaren bland annat syskon och moster.

Familjeanknytningarna i 5 kap. 3 § första stycket 1-4 är följande:

1. Make eller sambo
2. Ogift barn vars förälder är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd i Sverige eller vars förälder är gift eller sambo med någon som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige
3. Ogift barn har adopterats eller avses bli adopterat av någon som vid tidpunkten för adoptionsbeslutet var och fortfarande är bosatt i Sverige eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige
4. Förälder till ensamkommande barn som är flykting eller annan skyddsbehövande

Familjeanknytningarna i 5 kap. 3 a § är följande:

1. Utlänning som har *för avsikt att ingå äktenskap* eller *inleda ett samboförhållande* med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet är seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ska ges.

Denna punkt omfattar de s.k. ”snabba anknytningarna” vilka kan ges uppehållstillstånd efter genomförandet av en seriositetsprövning. Omständigheter som typiskt sett visar att ett förhållande är seriöst är att det varat en tid, att parterna har träffats i viss utsträckning, att de har god kännedom om varandra samt att de har ett gemensamt språk att kommunicera på. För att säkerställa exempelvis att de har ett gemensamt språk och att de har god kännedom om varandra krävs att båda parter kan tillfrågas och svaren jämföras. Polismyndigheten saknar möjlighet att genomföra den typen av utredningsarbete som Migrationsverket vanligtvis genomför i dessa ärenden. Vid gränskontrollen är typiskt sett endast den ena parten närvarande varför någon seriositetsprövning inte kan ske. Utredningsinsatsen bör därför läggas på ett absolut minimum genom att säkerställa att paret har träffats tidigare, vilket kan göras exempelvis genom uppvisande av fotografier och flygbiljetter som använts vid tidigare besök.

2. Utlänning som är *nära anhörig* till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har *ingått i samma hushåll* som den personen och det finns ett *särskilt beroendeförhållande* mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet.

Liksom punkten ovan är detta en tillståndsgrund som är utredningskrävande hos Migrationsverket. Att vid gränskontroll utreda huruvida en utlänning har ingått i samma hushåll som anknytningspersonen i hemlandet samt om utlänningen kan anses ha ett särskilt beroendeförhållande till anknytningspersonen är inte hållbart. Skulle det dyka upp en utlänning som anför att han eller hon omfattas av detta undantag är det

viktigt att komma ihåg att det är upp till utlänningen att visa att det föreligger ett särskilt beroendeförhållande samt att de sammanlevt i samma hushåll i hemlandet omedelbart före anknypningspersonens flytt till Sverige. Exempel på släktingar som kan utgöra nära anhöriga är hemmavarande, ogifta barn över 18 år eller föräldrar som i hemlandet tagits om hand av något barn. Observera dock att barn mellan 18-21 år och föräldrar som är beroende av sin förälder/barn för sin försörjning omfattas av 3 a kap. 2 § utlänningslagen och därmed redan är undantagna inreseförbudet.

3. Utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige.

Detta undantag torde inte bli aktuellt att tillämpa eftersom det förutsätter att utlänningen redan är sammanboende med barnet i Sverige och därmed är en tillståndsgrund som tillämpas vid ansökan om uppehållstillstånd inifrån landet.

4. Utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige.

Även detta är en tillståndsgrund som kräver många utredningsinsatser. För polisens del är det tillräckligt att säkerställa att utlänningen faktiskt är förälder till barnet, exempelvis genom att granska ett födelsebevis samt att utlänningen anför att syftet är att utöva umgänge med barnet.

5. Utlänning med svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

Även detta är en utredningskrävande tillståndsgrund. Polisens utredning bör läggas på ett minimum genom att säkerställa att utlänningen tidigare haft svenskt medborgarskap som den därefter förlorat eller att utlänningen tidigare haft uppehållstillstånd här.

6. Om synnerliga skäl föreligger kan även utlänningar som är adopterade i Sverige i vuxen ålder, utlänningar som är anhöriga till en utlänning som är flykting eller annan skyddsbehövande samt utlänningar som på annat sätt har särskilt anknytning till Sverige beviljas uppehållstillstånd.

Eftersom det krävs synnerliga skäl kan detta ses som en säkerhetsventil som ska användas restriktivt. För att beviljas uppehållstillstånd på denna punkt måste röra sig om en ömmande och udda situation. Att en utlänning ska vara undantagen inreseförbudet med stöd av denna punkt är därmed högst osannolikt.

6. Utlänningar som är medborgare i Förenade kungariket eller familjemedlem till en sådan medborgare, under förutsättning att han eller hon omfattas av artikel 10 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (EUT L 29, 31.1.2020, s. 7).

För att detta undantag ska vara tillämpligt krävs att medborgaren i Förenade kungariket eller familjemedlem till en sådan medborgare kan uppvisa bevis om uppehållsstatus eller intyg om ansökan om uppehållsstatus, 3 b kap 3 § utlänningslagen. Av det kvitto på ansökan som Migrationsverket utfärdar framgår att den handlingen räcker för bland annat inresa i Sverige. På kvittot står bland annat följande:

Bevis om mottagen ansökan om uppehållsstatus

Du har lämnat in en ansökan om uppehållsstatus. I väntan på ett slutligt beslut har du med det här beviset rätt att vistas i Sverige i enlighet med villkoren i avtalet om Förenade kungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen.

Under tiden som du väntar på beslut har du samma rättigheter som en unionsmedborgare och kan resa in i EU och fortsätta att bo, arbeta och studera i Sverige. För dig som är viseringspliktig innebär detta att du fortsatt behöver giltig visering för att resa in i Sverige. Om du ska resa kan du behöva visa upp det här beviset vid gränskontroller, tillsammans med pass eller brittiskt nationellt identitetskort.

Bevis om uppehållsstatus och intyg om ansökan om uppehållsstatus kan vara utfärdade digitalt vilket kan innebära att man vid gränskontrollen kan behöva göra slagningar i WILMA för att kontrollera om någon av dessa handlingar, eller båda finns registrerade där.

Detta undantag omfattar också de brittiska medborgare och deras familjemedlemmar som kan härleda sin vistelserätt till tidigare uppehållsrätt enligt EES-bestämmelserna, de behöver dock kunna visa upp något bevis för denna uppehållsrätt. Detta bevis kan också finnas registrerat på deras personuppgifter i WILMA vilket i så fall räcker för inresa.

Detsamma gäller för så kallade gränsarbetare, 3 b kap 9 § utlänningslagen vilka dessutom undantas i enlighet med det exempel som nämns under p 2 avseende utläningar som kommer hit för att utföra nödvändiga funktioner.

7. Utläningar som är bosatt i något av de länder som anges i bilagan till förordningen

För att detta undantag ska vara tillämpligt måste utläningen kunna visa att denne är *bosatt* i något av de länder som anges. Att bedöma huruvida utläningen är bosatt i ett visst land kommer att medföra ett antal tillämpningsproblem vid gränskontrollen. Att utläningen är medborgare i det aktuella landet är inte avgörande. Utläningen måste alltså kunna uppvisa någon typ av dokument som visar på en bosättning i det aktuella landet. Som exempel på dokument nämner Frontex Operational Guidance körkort, id-kort samt, för det fall det är fråga om en utläning som inte är medborgare i det aktuella landet, uppehållstillstånd. Det ska också framgå att utläningen rest från det aktuella landet. Kontroll av detta görs enklast genom att kontrollera flygbiljetten.

I förordningen görs även undantag från inreseförbudet för utläningar som ska utföra *nödvändiga funktioner* i Sverige eller har *särskilt angelägna behov*. Polismyndigheten tolkar rekvisitet *nödvändiga funktioner* som verksamhet där störningar i eller bortfall av verksamheten kan komma att påverka samhället

negativt. Livsmedelsförsörjning eller livsmedelsproduktion är exempel på sådan verksamhet. Det kan även vara en verksamhet som behövs för att hantera en potentiell eller pågående kris. Som exempel på sådana funktioner och på särskilt angelägna behov anges särskilt:

1. hälso- och sjukvårdspersonal, forskare inom hälso- och sjukvård och personal inom äldreomsorgen
2. gränsarbetare,
3. säsongarbetare inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsnäring,
4. personal som transporterar gods och annan personal inom transportsektorn,
5. personer som omfattas av 2 kap. 10 § utlänningslagen,
6. personer som arbetar i internationella organisationer eller som är inbjudna av sådana organisationer och vilkas närvaro behövs för organisationernas verksamhet, militär personal **och annan personal inom ramen för internationellt försvarssamarbete**, hjälparbetare och personal inom det civila försvaret,
7. passagerare i transit,
8. personer med trängande familjeskäl,
9. sjömän
10. personer som är i behov av internationellt skydd eller som har andra humanitära skäl,
11. personer som reser i syfte att studera, och
12. personer som reser i syfte att utföra högkvalificerat arbete, om deras arbetsinsats är nödvändig ur ett ekonomiskt perspektiv och arbetet inte kan skjutas upp eller utföras på distans, däribland personer som ska delta i eller utföra nödvändiga arbetsuppgifter vid internationella elitidrottstävlingar.

1. Hälso- och sjukvårdspersonal

Med hälso- och sjukvårdspersonal avses den personal som omfattas av lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Med hälso- och sjukvårdspersonal avses i den lagen

1. den som har legitimation för yrke inom hälso- och sjukvården,
2. personal som är verksam vid sjukhus och andra vårdinrättningar och som medverkar i hälso- och sjukvård av patienter,
3. den som i annat fall vid hälso- och sjukvård av patienter biträder en legitimerad yrkesutövare,
4. apotekspersonal som tillverkar eller expedierar läkemedel eller lämnar råd och upplysningar,
5. personal vid Giftinformationscentralen som lämnar råd och upplysningar,
6. personal vid larmcentral som förmedlar hjälp eller lämnar råd och upplysningar till vårdsökande,
7. andra grupper av yrkesutövare inom hälso- och sjukvården som ska omfattas av lagen enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, eller
8. den som i annat fall enligt föreskrifter som har utfärdats med stöd av denna lag tillhandahåller tjänster inom yrke inom hälso- och sjukvården under ett tillfälligt besök i Sverige utan att ha svensk legitimation för yrket.

Vid tillämpningen av första stycket 1 och 3 jämföras med legitimerad yrkesutövare den som enligt särskild föreskrift har motsvarande behörighet.

Av undantagsbestämmelsen framgår att forskare inom hälso- och sjukvård samt personal inom äldreomsorgen är undantagna inreseförbudet. Majoriteten av dessa torde redan vara undantagna inreseförbudet eftersom de, för att utföra den typen av verksamhet i Sverige antingen behöver någon typ av tillstånd (antingen för gästforskare, doktorander eller som arbetstagare) för att ha rätt att forska i Sverige eller arbeta inom äldreomsorgen eller vara EES-medborgare som kan använda sig av sin fria rörlighet. Undantaget skulle dock kunna aktualiseras även för denna grupp om det exempelvis rör sig om en arbetstagare som ska arbeta inom äldreomsorgen kortare tid än tre månader och därmed beviljats enbart ett arbetstillstånd men inget uppehållstillstånd.

2. Gränsarbetare

Med gränsarbetare (som också kallas gränsgångare eller gränspendlare) avses personer som arbetar i ett EU-land, men bor i ett annat och återvänder dit varje dag eller minst en gång i veckan).

3. Säsongarbetare inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsnäring

För att en tredjelandsmedborgare ska omfattas av detta undantag krävs att ett arbetstillstånd av vilket det framgår att denne beviljats arbetstillstånd för att arbeta inom jordbruk, skogsbruk eller trädgårdsnäring. Ånga som beviljas arbetstillstånd beviljas även uppehållstillstånd varför detta undantag torde ha förlorat sin betydelse eftersom de då är undantagna med stöd av andra stycket 3 istället. De säsongarbetare denna grund fortfarande är aktuell för är de säsongarbetare som ska vara här under tre månader och som därmed endast beviljas ett arbetstillstånd och inte något uppehållstillstånd, samt en visering i det fall utlänningen är medborgare i ett viseringspliktigt land.

Stödpersonal som ska utföra annat arbete kopplat till dessa näringar omfattas inte av undantaget, exempelvis kockar som ska laga mat till bärplockare. Endast de utlänningar som vars arbetsuppgifter faktiskt är kopplat till jordbruk, skogsbruk eller trädgårdsnäring är undantagna inreseförbudet.

4. Personal som transporterar varor och annan transportpersonal

Personal som transporterar varor är sådan personal som utför en nödvändig funktion i Sverige, oavsett vilka varor det är som transporteras **och oavsett vilken destination transporten har.**

De tillfälliga inresereserestriktionerna gäller således inte transportpersonal, inte heller när de reser till eller från sitt fordon, flygplan eller fartyg (för att utföra eller efter att ha slutfört en transport). Denna kategori bör tolkas generöst. Den bör i synnerhet omfatta följande:

- Bil-, skåpbils- och motorcykelförare, lastbils- och bussförare (inklusive buss- och spårvagnsförare) och ambulansförare, inklusive personer som transporterar bistånd inom unionens civilskyddsmekanism personer som transporterar hem EU-medborgare från en medlemsstat till deras ursprungsort.
- Piloter, kabinbesättning och underhållspersonal.

- Lokförare och annan ombordpersonal; vagninspektörer, personal vid underhållsverkstäder och personal hos infrastrukturförvaltare som sköter trafikledning och kapacitetstilldelning.

- Sjöpersonal och arbetstagare inom inlandssjöfarten, inklusive befälhavare, besättning och underhållspersonal.

Undantaget omfattar även yrkeschaufförer vars fordon och last redan finns i Sverige. Som en del av detta transportundantag bedöms även tomma transporter kunna omfattas om de är en del av transportkedjan.

Lastbilschaufförer ska kunna visa upp gemenskaps- och förartillstånd för lastbilschaufförer för att kunna omfattas av undantaget gällande transporter.

Tänkbara bevis kan t.ex. vara anställningsavtal, bekräftelse från arbetsgivaren, identitetshandling som utfärdats av arbetsgivaren (passerkort), flygcertifikat, besättningsintyg, transportorder (för förare som är egenföretagare), arbetstillstånd.

5. Personer som omfattas av 2 kap. 10 § utlänningslagen (2005:716)

De personer som avses i 2 kap. 10 § utlänningslagen är diplomatiska tjänstemän och avlönade konsulära tjänstemän som är anställda i Sverige av främmande stater samt deras familjer och deras anställda, och främmande staters kurirer.

6. personer som arbetar i internationella organisationer eller som är inbjudna av sådana organisationer och vilkas närvaro behövs för organisationernas verksamhet, militär personal och annan personal inom ramen för internationellt försvarssamarbete, hjälparbetare och personal inom det civila försvaret

En *internationell organisation* eller mellanfolklig organisation är en organisation vars verksamhet eller medlemsbas överskrider enskilda nations- och statsgränser. En internationell organisation kan antingen vara mellanstatlig eller icke-statlig. En icke-statlig internationell organisation, även kallad "NGO" eller non-governmental organization, kan till sin natur vara antingen kommerciell eller ideell.

Regeringen har på sin hemsida listat ett antal internationella mellanstatliga organisationer, vilka bör anses utgöra en sådan organisation vid tillämpning av förordningen.

Med *militär personal* ska i detta sammanhang förstås personal som tillhör en av Sverige erkänd stats organiserade krigsmakt.

Förutsättningarna för de enskilda bi- eller multilaterala försvarssamarbetena regleras vanligen i internationella överenskommelser eller andra gemensamt framtagna dokument. Det kan röra sig om övergripande ramar för de aktuella ländernas försvarssamarbete eller om mer detaljerad reglering av vissa enskilda delar av ett specifikt samarbetsområde. Vanliga benämningar på sådana dokument är överenskommelse, avtal, samförståndsavtal och avsiktsförklaring (engelska: Agreement, Memorandum of Understanding [MoU], Letter of In-

tent [LoI] eller Statement of Intent [SoI]). Det kan vara fråga om såväl rättsligt bindande som icke rättsligt bindande dokument.²

För att omfattas av detta undantag krävs att utlänningen på något sätt kan presentera dokumentation som visar att denne är militär personal eller annan personal som ska delta i ett internationellt försvarssamarbete.

Med *hjälparbetare* ska i detta sammanhang förstås personer som utför hjälparbete. Med hjälparbete avses en humanitär biståndsinsats som kan bestå i att dela ut livsmedel, läkemedel, kläder och andra förnödenheter till civilbefolkningen. Den typ av arbete som bedrivs inom såväl statliga som icke-statliga hjälporganisationer, t.ex. FN:s flyktingorgan (UNHCR), The United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) och World Food Programme, kan lämna ytterligare ledning i fråga om vad som kan anses utgöra en humanitär biståndsinsats.

7. Passagerare i transit

Polismyndigheten bedömer att begreppet i detta sammanhang tar sikte på passagerare som byter flyg utan pass- eller tullkontroll, dvs. som bara vistas i transitområden på internationella flygplatser.

8. Personer med trängande familjeskäl

Polismyndigheten bedömer att det ska röra sig om en akut situation, sjukdom eller olycksfall i familjen som gör utlänningens närvaro absolut nödvändig. Det kan t.ex. röra sig om närvaro vid förlossning, begravning och palliativ vård. Personkretsen ska anses vara ganska omfattande då det primära bör vara att en anhörig behöver hjälp i en akut och oförutsedd situation. Den utlänning som då ska bistå den sjuke eller olycksdrabbade personen torde kunna räknas till familjen även om det rör sig om ett mera avlägset släktskap eller en modernare familjebildning än den traditionella kärnfamiljen.

Det kan även röra sig om inställelse till bodelningsförrättning, arvskifte samt inställelse vid domstolsförhandling i allmän domstol och förvaltningsdomstol i familjerättsliga angelägenheter.

Polismyndigheten bedömer också att det kan röra sig om medföljare till svenska medborgare som för ett svenskt företags, en svensk myndighets eller en internationell organisations räkning arbetar utomlands, om arbetsgivaren kallat hem arbetstagaren och/eller dennes medföljare.

FN:s konvention om barnets rättigheter gäller sedan årsskiftet som svensk lag. Detta innebär att Polismyndigheten vid tolkningen och tillämpningen av förordningen om tillfälligt inreseförbud till Sverige är skyldig att beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Detta kan få till följd att det i ett enskilt fall ställs lägre krav på vad som kan anses utgöra trängande familjeskäl

² Regeringens skrivelse 2020/21:56 Internationella försvarssamarbeten, s 4

om beslutet rör ett barn eller om beslutet kan få till följd att ett barn skiljs från sina föräldrar.

9. Sjömän

I förordningens tidigare lydelse ingick sjömän i undantaget gällande transportpersonal. Från och med den 4 juli har det istället införts ett separat undantag för sjömän vilket torde tydliggöra att det inte endast handlar om sjömän som arbetar inom transportnäring utan även sjömän som arbetar på rena kryssningsfartyg.

10. Personer som är i behov av internationellt skydd eller som har andra humanitära skäl

Förordningen påverkar inte rätten till asyl. Utlänningar som gör gällande att de är i behov av internationellt skydd eller som har andra humanitära skäl ska hanteras enligt gällande regelverk. Utlänningar som beviljats uppehållstillstånd för vidarebosättning med stöd av 5 kap. 2 § utlänningslagen, s.k. kvotflyktingar, omfattas redan av undantaget i andra stycket 3.

11. Personer som reser i syfte att studera

Utlänningar som behöver uppehållstillstånd för studier omfattas redan av undantaget i andra stycket 3. Denna punkt tar sikte på de personer som inte behöver eller kvalificerar sig för uppehållstillstånd för studier, såväl viseringspliktiga som viseringsfria. Det kan exempelvis handla om utlänningar som ska studera i Sverige kortare tid än tre månader och därmed inte behöver ha ett uppehållstillstånd.

12. Personer som reser i syfte att utföra högkvalificerat arbete, om deras arbetsinsats är nödvändig ur ett ekonomiskt perspektiv och arbetet inte kan skjutas upp eller utföras på distans, däribland personer som ska delta i eller utföra nödvändiga arbetsuppgifter vid internationella elitidrottstävlingar.

För att utföra arbete i Sverige måste man ha arbetstillstånd, alternativt omfattas av något av undantagen från kravet på arbetstillstånd i 5 kap. 2 § utlänningsförordningen. Ska man vistas i Sverige mer än tre månader måste man även ha uppehållstillstånd. Detta gäller såväl de som omfattas av kravet på arbetstillstånd och de som är undantagna från kravet på arbetstillstånd enligt utlänningsförordningen. Majoriteten av de som ska arbeta i Sverige ska göra det längre tid än tre månader. De allra flesta utlänningar som reser i syfte att utföra arbete i Sverige är därmed undantagna redan på den punkten; att de har ett uppehållstillstånd i Sverige. De som *inte* omfattas av undantaget gällande uppehållstillstånd är de som ska utföra arbete i Sverige och vistas här kortare tid än tre månader och det är därmed dessa personer som kan komma ifråga för undantaget i punkt 12.

Bedömningen av om syftet är att utföra högkvalificerat arbete, om arbetsinsatsen är nödvändig ur ett ekonomiskt perspektiv samt om arbetet inte kan skjutas upp eller göras på distans bör göras utifrån de handlingar som utlänningen visar upp. Dessa handlingar torde i huvudsak komma från arbetsgivaren/uppdragsgivaren i Sverige. Av handlingarna bör tydligt framgå vad arbetet innebär, på vilket sätt

arbetsinsatsen är nödvändig ur ett ekonomiskt perspektiv samt varför det inte kan skjutas upp eller utföras på distans. Det är framför allt bedömningen av huruvida arbetsinsatsen kan anses vara nödvändig ur ett ekonomiskt perspektiv som kommer medföra tillämpningsproblem. Några närmare direktiv för vilka arbetsinsatser som kan anses vara nödvändiga ur ett ekonomiskt perspektiv har dessvärre inte lämnats av lagstiftaren. Bedömningen av den ekonomiska nödvändigheten kan enligt Polismyndigheten inte endast ta hänsyn till effekterna för den enskilde arbetstagaren eller arbetsgivaren utan bör utgå ifrån bedömningen av huruvida arbetet kan anses utgöra en nödvändig funktion, d.v.s. om det rör sig om arbete inom en verksamhet där störningar i eller bortfall av verksamheten kan komma att påverka samhället negativt.

Vad gäller personer som ska delta i eller utföra nödvändiga arbetsuppgifter vid internationella elitidrottstävlingar gör Polismyndigheten bedömningen att det ska röra sig om en internationell elitidrottstävling i någon av de idrotter som är anslutna till svenska Riksidrottsförbundet genom att ingå i ett av de specialidrottsförbund som är anslutna till Riksidrottsförbundet. Vilka specialistidrottsförbund som är anslutna till Riksidrottsförbundet framgår av följande sida: <https://www.rf.se/omriksidrottsforbundet/hittainomidrottsrorelsen>. Polismyndighetens tolkning av vad som utgör en internationell elitidrottstävling är att den ska vara sanktionerad av motsvarande internationella förbund. Är tävlingen inte sanktionerad av ett internationellt förbund är den inte att anse som en internationell elitidrottstävling utan istället en nationell sådan. För att omfattas av undantaget bör utlänningen således kunna uppvisa handlingar som visar att det är fråga om en tävling på elitnivå, exempelvis från Riksidrottsförbundet eller från det specialidrottsförbund som står som arrangör av tävlingen, samt att det är en tävling sanktionerad av respektive internationella förbund.

Undantaget gäller såväl personer som ska delta i tävlingarna som personer som ska utföra nödvändiga arbetsuppgifter vid tävlingen. Personer som ska utföra nödvändiga arbetsuppgifter kan exempelvis vara domare och andra funktionärer som är nödvändiga för att tävlingen ska kunna komma till stånd. Bedömningen av om deras arbetsinsats är nödvändig bör göras utifrån handlingar från den svenska arrangören samt eventuellt från den organisation (såsom ett utländskt idrottsförbund eller landslag) som utlänningen representerar.

Krav på uppvisande av intyg om provsvar gällande negativt covid-19 test

Av 3a § framgår att för en utlänning som reser till Sverige ska omfattas av något av undantagen i 3 § andra eller tredje stycket krävs dessutom att utlänningen vid ankomst till Sverige kan uppvisa ett intyg om negativt provsvar från testning för pågående covid-19-infektion som har utförts inom 48 timmar före ankomsten.

Detta gäller dock inte för

1. personer under 18 år,

2. personal som transporterar gods och annan personal inom transportsektorn,
3. sjömän,
4. personer med trängande familjeskäl,
5. personer som är i behov av internationellt skydd eller som har andra humanitära skäl, och
6. personer som har ställning som varaktigt bosatta i Sverige,
7. personer som har uppehållsrätt eller uppehållstillstånd i Sverige,
8. medborgare i Förenade kungariket eller familjemedlem till en sådan medborgare, under förutsättning att han eller hon på grund av uppehåll i Sverige omfattas av artikel 10 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (EUT L 29, 31.1.2020, s. 7).

Detta innebär att de personkategorier som nämns i punkt 1-8 ovan inte behöver visa upp ett intyg om provsvar från ett negativt covid-19 test inte äldre än 48 timmar. Observera att utlänningar med status som varaktigt bosatta i annat EES-land än Sverige behöver visa upp ett intyg om provsvar från ett negativt covid-19 test inte äldre än 48 timmar.

Folkhälsomyndigheten har i enlighet med 5 § meddelat föreskrifter om vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att ett intyg om negativt provsvar från testning för pågående covid-19-infektion ska godtas.

I enlighet med dessa föreskrifter krävs att det av intyget framgår följande:

1. namnet på den som har testats,
2. tidpunkt för provtagningstillfället,
3. huruvida det test som utförts är ett antigen test, PCR-test eller LAMP-test,
4. testresultatet, och
5. utfärdare av intyget.

Uppgifterna ska klart framgå på svenska, engelska, norska eller danska.

Några ytterligare krav på dessa intyg som går utöver det som Folkhälsomyndigheten föreskrivit kan Polismyndigheten inte ställa men det bör ändå uppmärksammas att de ställt som krav att tidpunkten för provtagningen ska framgå vilket innebär att det är denna tidpunkt vi ska utgå ifrån då det gäller beräkandet av 48-timmarsfristen. Tidpunkten för provtagning kan dock framgå av annan dokumentation än just tidsangivelse på själva intyget t.ex. genom bokningsbekräftelse eller annan liknande dokumentation.

Om det av omständigheterna i det aktuella ärendet finns anledning att invända mot uppvisat provsvar ska inresa inte medges.

För vidare information om tester hänvisas till nedanstående länkar.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/december/detta-galler-for-anvandning-av-antigentester-for-pavisning-av-covid-19/>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/utokad-testning-for-covid-19/test-for-covid-19/antigentester-for-pavisning-av-covid-19/>

Utländska besättningsmäns rätt att tillfälligt lämna sitt fartyg (hamns huvudort)

Det tidigare beslutet (NOA 74/20) om att utländska besättningsmän tills vidare inte får lämna sitt fartyg utan att underkastas en inresekontroll enligt artikel 8 i kodexen om Schengengränserna har upphävts av Polismyndigheten från och med den 4 juli i och med att sjömän numera uttryckligen undantas från inreseförbudet. Detta innebär att vi från och med den 4 juli återgår till det som gällde tidigare vad gäller sjömäns möjlighet att stiga i land och vistas i hamns huvudort.

Krav på dokumentation m.m. vid inresa

Polismyndigheten bedömer att det åligger utlänningen att själv åberopa och styrka de omständigheter som kan utgöra grund för att utlänningen ska omfattas av något av undantagen i 3 § i förordningen.³ Görs inte detta kommer den individuella prövningen att begränsas till att konstatera att utlänningen ska vägras inresa och avvisas enligt huvudregeln.

Prövningen av om en person omfattas av något av förordningens undantag ska alltid göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Polismyndigheten anser att det i normalfallet krävs någon form av skriftlig dokumentation för att utlänning ska kunna undantas från det tillfälliga inreseförbudet. Sådan dokumentation kan t.ex. vara kontroll i sådana register som Polismyndigheten har tillgång till, anställningsbevis, tjänstgöringsintyg, lönebesked, biljetter, utdrag från folkbokföringsregistret, samt andra former av bevis och intyg. Kravet på dokumentation gäller dock inte personer som är i behov av internationellt skydd eller som har andra humanitära skäl.

Beslutsfattandet

Formulär

Av 3 § förordningen om tillfälligt inreseförbud till Sverige framgår att en utlänning som reser till Sverige från en annan stat än en EES-stat eller Schweiz ska nekas inresa i landet och avvisas, om inte något undantag i andra eller tredje stycket samma bestämmelse är tillämpligt.

Förordningens bestämmelse utgör en självständig, och med utlänningslagen likställd, formell grund för avvisning av en utlänning. Till skillnad mot 8 kap. 2 och 8 §§ utlänningslagen är 3 § förordningen om tillfälligt inreseförbud till Sverige tvingande.⁴

Polismyndighetens bedömning är att även om förordningen stadgar att en utlänning ska nekas inresa är det inte obligatoriskt att upprätta beslut enligt kodexen om Schengengränserna i denna situation. Det ska därför anses tillräck-

³ Jfr 6 kap. 4 § utlänningsförordningen.

⁴ Se prop. 2014/15:32 s. 17 f.

ligt att fatta ett beslut om avvisning enligt förordningen om tillfälligt inreseförbud till Sverige på formulär för avvisning enligt utlänningslagen.

Utlänningar som redan har ett verkställbart avlägsnandebeslut

Av 2 § förordningen om tillfälligt inreseförbud till Sverige framgår att förordningen kompletterar kodexen om Schengen gränserna, utlänningslagen och utlänningsförordningen samt att uttrycken som används i förordningen har samma betydelse som i utlänningslagen och utlänningsförordningen.

Om en utlänning som har ett lagakraftvunnet avlägsnandebeslut på nytt reser in på nytt i Sverige, kan denne verkställas igen med stöd av samma beslut så länge som beslutet inte upphört att gälla (12 kap. 23 § första stycket utlänningslagen).

Mot bakgrund av syftet med förordningen om tillfälligt inreseförbud till Sverige, att förordningen är tänkt att komplettera befintlig utlänningslagstiftning, att det saknas vägledning i hur förordningen är tänkt att tillämpas i sådana situationer och med beaktande av de tillämpningssvårigheter som uppstår om förordningen skulle tillämpas enligt sin ordalydelse är Polismyndighetens bedömning att det inte ska fattas något nytt avvisningsbeslut för en utlänning som har ett verkställbart avlägsnandebeslut, utan att det befintliga avlägsnandebeslutet ska verkställas på sedvanligt sätt.

Återkallelse av viseringar

Mot bakgrund av inreseförbudets tillfälliga karaktär är Polismyndighetens bedömning att giltiga viseringar inte bör återkallas i samband med beslut om avvisning.

Transportörers kontroll- och ersättningsskyldighet enligt utlänningslagen

Kontrollskyldigheten innebär att transportören ska kontrollera att utlänningen, som transportören transporterar till Sverige direkt från en stat som inte omfattas av Schengenkonventionen, innehar *pass* och de *tillstånd* som krävs för inresa i landet. Transportören ska, om det inte är obehövt, på grund av resultatet av kontrollen av pass och tillstånd för att resa in i landet, även kontrollera att utlänningen har medel för sin hemresa. (9 kap. 3 § utlänningslagen)

Genom förordningen om tillfälligt inreseförbud förskjuts kontrollskyldigheten avseende pass, utöver grundläggande kontroll av handlingens äkthet, primärt till att avse frågan om medborgarskap. För utlänningar som åberopar omständigheter till stöd för något av förordningens undantag som inkluderar innehav av tillstånd behöver prövningen avse även detta.

Om transportören inte fullgjort kontrollskyldigheten är huvudregeln att den myndighet som ska verkställa avvisningen ska ta ut en särskild avgift från transportören (19 kap. 5-7 §§ utlänningslagen).

Av 19 kap. 5 § andra stycket utlänningslagen framgår att transportören dock inte ska betala någon särskild avgift, om transportören visar sig ha haft skäligen

anledning att anta att utlänningen hade rätt att resa in i Sverige, eller det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut avgiften.

Om en utlänning som har kommit till Sverige med ett fartyg eller luftfartyg direkt från en stat som inte omfattas av Schengenkonventionen avvisas därför att utlänningen saknar pass eller de tillstånd som krävs för att resa in i landet eller medel för hemresan, är transportören enligt 19 kap. 2 § utlänningslagen skyldig att ersätta staten för kostnaden för utlänningens resa från Sverige samt eventuella kostnader för bevakningspersonal som behöver följa med och uppehålla här innan avvisningen kan verkställas, om dröjsmålet beror på transportören.

Transportören ska enligt andra stycket samma bestämmelse helt eller delvis befrias från sin ersättningsskyldighet om transportören visar sig ha haft skälig anledning att anta att utlänningen hade rätt att resa in i Sverige eller det med hänsyn till kostnadens storlek eller av andra skäl framstår som uppenbart oskäligt att kräva ersättning för kostnaden.

Polismyndigheten bör **inte längre** avstå från att ta ut ersättning och särskild avgift.

Transportörers och lufttrafikföretags skyldighet att överföra passageraruppgifter

Av 9 kap. 3 a § utlänningslagen framgår att en transportör som luftvägen ska transportera passagerare till Sverige direkt från en stat som inte tillhör Europeiska unionen och inte heller har slutit avtal om samarbete enligt Schengenkonventionen med konventionsstaterna, ska på begäran av Polismyndigheten överföra uppgifter om de ankommande passagerarna så snart incheckningen avslutats. Av 19 kap. 5 a § framgår att en transportör som inte har fullgjort sin uppgiftsskyldighet enligt 9 kap. 3 a § ska betala en särskild avgift.

Av 2 kap. 1 § första stycket lag (2018:1180) om flygpassageraruppgifter i brottsbekämpningen framgår att lufttrafikföretag inför varje flygning som ankommer till eller avgår från Sverige ska överföra PNR-uppgifter. Av 6 kap. 1 § samma lag framgår att en sanktionsavgift ska tas ut av ett lufttrafikföretag som inte har överfört PNR-uppgifter.

Om Polismyndigheten avstår från att ta ut ersättning och särskild avgift enligt 19 kap. 5-7 §§ utlänningslagen (se ovan) innebär inte det att vi ska avstå från att ta ut särskild avgift från en transportör som inte fullgjort sin uppgiftsskyldighet eller sanktionsavgift från ett lufttrafikföretag som underlåter att överföra PNR-uppgifter. Underlåter en transportör eller ett lufttrafikföretag att fullgöra sin uppgiftsskyldighet *ska* således en särskild avgift eller en sanktionsavgift tas ut.

Denna rutin kommer att uppdateras och vidareutvecklas fortlöpande.